RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	27 mei 2025
Voorstelnummer	D858720
Datum raadsvoorstel	17 april 2025
Portefeuillehouder(s)	Raad
Onderwerp	Vervolg op rapport bestuurskracht
Datum commissie Toekomst van Heiloo	6 mei 2025
Soort agendering	Ter besluitvorming
Agendapunt	2
Voorbereid door	Commissie Toekomst van Heiloo / Griffie
Datum B&W besluit	nvt
Bijlagen:	3

Onderwerp : Vervolg op rapport bestuurskracht

CONCEPT

Voorgesteld besluit

1. Het college opdracht te geven tot:
    a. Het uitvoeren van een verkenning naar mogelijke partners en drie scenario's voor bestuurlijke samenwerking (zelfstandigheid, doorgaan in huidige BUCH samenwerking en een bestuurlijke fusie tussen BUCH partners), inclusief financiële onderbouwing en een voorstel voor inzet van externe deskundigheid;
    b. Het opstellen van een voorstel voor verbetering van de kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming;
    c. Het uitwerken van een participatietraject met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers ten behoeve van de gemeenteraad, gefaciliteerd door het college, dat uiterlijk voor de zomer 2025 start;
2. Te bepalen dat het college uiterlijk 1 september 2025 het resultaat van de verkenning aan de raad voorlegt.
3. De commissie Toekomst van Heiloo, waarin raadsleden van de raadsfracties zitting hebben, opdracht te geven het vervolgproces te begeleiden en in openbaarheid te vergaderen onder onafhankelijk voorzitterschap;
4. De resultaten van verkenning en participatie na de zomer te gebruiken als basis voor besluitvorming in de raad over de bestuurlijke toekomst van Heiloo.

Geheimhouding

☐ Nee

GEMEENTE HEILOO

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Op 27 mei 2024 heeft de raad de opdrachtformulering en een proces voor een bestuurskrachtonderzoek vastgesteld. Daarbij werd de begeleidingscommissie voor het bestuurskrachtonderzoek, bestaande uit raadsleden vanuit de fracties in de gemeenteraad, gemandateerd om het onderzoeksbureau te selecteren en het onderzoek te begeleiden.
Het onafhankelijk onderzoek naar de bestuurskracht van de gemeente is uitgevoerd in de periode juli 2024-februari 2025. Het rapport is op 6 maart 2025 gepubliceerd.
Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan het vervolg op het rapport.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Dit voorstel is een uitwerking van de opdracht van de raad aan de begeleidingscommissie van de raad zoals vastgesteld met het raadsbesluit van 27 mei 2024.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Het rapport laat zien dat de bestuurskracht van Heiloo tekort schiet.
De huidige positie van Heiloo als zelfstandige gemeente staat onder druk vanwege de toenemende complexiteit van opgaven, regionale afhankelijkheden en interne capaciteitsvraagstukken. Daarnaast is er structurele verbetering nodig van de kwaliteit van besluitvorming binnen en tussen de raad en het college en organisatie.

Tijdens de oordeelsvormende commissievergadering op 15 april 2025 is het rapport inhoudelijk besproken. De aanwezige fracties (Heiloo-2000, PvdA, VVD, D66, CDA, Heiloo Lokaal) onderschreven het belang van structurele verbetering van de bestuurskracht en een open verkenning van mogelijke drie toekomstscenario's. Het gaat dan om zelfstandig verdergaan, doorgaan met de huidige BUCH samenwerking of een bestuurlijke fusie tussen BUCH gemeenten.
Daarbij is uitgesproken dat de raad het vervolgtraject zelf moet vormgeven, in samenwerking met het college, maar met behoud van de regierol van de raad.

Doel van het voorstel

Het voorstel beoogt om op een zorgvuldige, transparante en toekomstgerichte manier invulling te geven aan het vervolg op het rapport. De raad kiest daarbij voor een twee-sporenbenadering:

1. Een verkenningstraject naar mogelijke vormen van bestuurlijke samenwerking, waarbij de drie relevante scenario's zelfstandigheid, voortzetting van samenwerking binnen BUCH en een mogelijke fusie, worden onderzocht en zakelijk onderbouwd.
2. Een ontwikkeltraject om de kwaliteit van besluitvorming binnen raad, college en ambtelijke organisatie te verbeteren, met nadruk op samenwerking, opdrachtgeverschap en bestuurscultuur;

Rol en status van de begeleidingscommissie

Om de regierol van de raad te borgen, is eerder door de raad ingestemd met de instelling van een begeleidingscommissie. Deze commissie, waarin de fracties zijn vertegenwoordigd, wordt voortgezet onder de naam commissie Toekomst van Heiloo.
De commissie Toekomst van Heiloo bewaakt het proces, bepaalt het tempo en begeleidt de inhoudelijke voorbereiding.
De werkzaamheden zijn gericht op voorbereiding van de besluitvorming door de raad.

CONCEPT

De commissie wordt ondersteund door de griffie en vergadert in openbaarheid onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.
De commissie en de raad hechten aan maximale transparantie. Zowel de voorbereiding als uitvoering van dit proces vindt zoveel mogelijk in openbaarheid plaats. Tegelijkertijd is zorgvuldigheid essentieel: er is geen sprake van overhaaste besluitvorming.

Procedureel:
- Voorstellen over planning worden via de griffie afgestemd met het presidium.
- De commissie kan leden van het college of anderen uitnodigen voor de bijeenkomsten.
- De vergaderingen vinden plaats in de openbaarheid.
- De commissie behoudt de status van een interne werkgroep.

Conclusie
Met dit voorstel wordt een proces in gang gezet dat enerzijds inzet op versterking van de interne bestuurscultuur en organisatie, en anderzijds open en transparant onderzoekt welke vorm van samenwerking het beste past bij de toekomst van Heiloo. Daarbij blijven de kernwaarden van de gemeente – nabijheid, kwaliteit en oog voor elkaar – leidend.
De raad behoudt de regie via de commissie Toekomst van Heiloo en stelt het college in staat om met voortvarendheid en zorgvuldigheid het benodigde voorbereidende werk te verrichten.

INHOUD EN VOORGESTELDE AANPAK
Het raadsvoorstel behelst drie pijlers:

1. Verkenning bestuurlijke scenario's
Het college onderzoekt de drie verschillende scenario's zelfstandigheid, voortzetting BUCH samenwerking en een bestuurlijke fusie, met nadruk op:

- Verkenning met alle BUCH-partners (zonder uitsluiting);
- Scenario's worden zakelijk onderbouwd (bestuurlijk, financieel, organisatorisch);
- Zelfstandigheid wordt als referentie meegenomen;
- Scenariokeuze volgt pas na afwegingskader en participatie.

2. Ontwikkeltraject kwaliteit van bestuurlijke besluitvorming
Het college werkt een voorstel uit voor versterking van de kwaliteit van bestuurlijke samenwerking gericht op de samenwerking tussen raad, college en organisatie. Kwaliteit, transparantie, opdrachtgeverschap en onderlinge omgangsvormen staan hierin centraal.

3. Participatietraject inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven
Een breed gedragen toekomstvisie vraagt om een actief en zorgvuldig participatieproces. Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in en van Heiloo worden tijdig geïnformeerd en betrokken, met een start van het participatieproces vóór de zomer. De vormgeving van deze participatie (bijeenkomsten, digitale kanalen, enquêtes, inloopavonden) wordt uitgewerkt door het college in een participatieplan in overleg met de commissie. Dit participatieplan is gericht op de gemeenteraad, zodat de raad de gesprekken voert met het dorp en waarbij het college faciliteert

CONCEPT

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN
NVT

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE
De gemeenteraad van Heiloo heeft een eigen verantwoordelijkheid in dit proces en voert regie over zijn eigen proces.
Voor zover mogelijk wordt wel rekening gehouden met de bestuurskrachttrajecten die in de andere BUCH gemeenten spelen.

FINANCIËN
Voor de uitvoering van de scenarioverkenning het ontwikkeltraject, (incl. inzet van extern bureau) en het participatietraject wordt een budget geraamd van € [in te vullen], op te nemen in de Kadernota 2025. Nadere dekking wordt uitgewerkt door het college.

DUURZAAMHEID
NVT

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE
Participatie is essentieel. De raad geeft opdracht voor:

- Een tijdige start vóór de zomer;
- Diverse vormen van participatie (bijeenkomsten, digitale peilingen, inloopmomenten);
- Transparantie over de scenario's en het proces.

De raadscommissie Toekomst van Heiloo wordt actief betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van de participatie.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Stap	Tijdstip
Vaststelling raadsvoorstel	27 mei 2025
Start participatie	juni 2025
BUCH raadsinformatie-avond Raden gaan met elkaar in gesprek	4 juni 2025
Verkenningsgesprekken met BUCH-partners	juni-september 2025
Oplevering verkenningsrapport en collegevoorstel	uiterlijk 1 september 2025
Besluitvorming over bestuurlijke toekomst	Potentieel in het najaar 2025

CONCEPT

BIJLAGEN
- CONCEPT- raadsbesluit
- Eindrapport Bestuurskrachtontwikkeling Heiloo 2025
- Samenvatting rapport

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN
- Raadsinformatiebrief reactie college op het eindrapport april 2025

Hoogachtend,
Namens de Commissie Toekomst van Heiloo

G.A. Beeksma
griffier

CONCEPT